

IZHAJA VSAK DAN

Šteje ab nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesašne šteje se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. esmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno na upravi „Edinosti“. Platljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne odra. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-20, za pol leta Kron 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik: honskoj lista „Edinost“. - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šteje 20.

Poštvo-hranilnični račun šteje 841-652. TELFON R. 11-57.

Sokolska slavnost na Bledu.

(Izvirno poročilo.)

Udeležba iz Trsta in okolice je nenavadno velika, da ogromna.

V Gorico je pripeljal tržaški vlak okolo 1000 izletnikov, po pridruženju Goričanov je vozil naš vlak na Bled blizu 1300 izletnikov.

Na kolodvoru je pričakovala gorenjska župa z godbo. Ogromna vdeležba iz Trsta je zbudila radostno presenečenje. Načelnik gorenjske župe, Evgen Sajevic je pozdravil izletnike v navdušenih besedah. Radostno je gorenjska župa pozdravila vest, da se udeležiti zleta tudi goriška in tržaška župa. Tem radostnejše pozdravila brate, ker so prišli v nepričakovano ogromnem številu. Želi jim, da bi na teh krasnih slovenskih tleh doživeli par krasnih ur. Uverjen je tudi, da bratje dobe od današnjega zleta koristnega dobička. Bratje naj sprejmejo izraz hvaležnosti gorenjske župe in zagotovljeno jim je povračilo o primerni priiliki.

Za ta prisrčni pozdrav se je zahvalil starosta tržaške sokolske župe brat dr. Josip Wilfan, ki je izjavil: Ko smo ugibali, ali naj privedimo posebni vlak, smo se ball, da udeležba, ne bo zadostna. Danes pa vidimo, da je presešla vsa pričakovanja. To je zgovornim dokazom, kako nas je vleko srce, čut ljubavi do lepih slovenskih tal. Mi se bojujemo za zemljo, ki je bila nekdanj popolnoma naša in ki mora zopet postati naša. Tu pa so tla, ki so naša in ki ostanejo naša za vedno. Danes so bratje spoznali naša bratska čustva, čustva ljubezni, a mi poneseemo od tu krasne spomine — res lepe dobičke. Na krasni pozdrav kličem v odzdrav krepek sokolski: Na zdar!

Krepki na zdar kličo so zagromeli med množico. Nato so se ustvrile v sprevod tržaška župa z zastavo, goriška in gorenjska župa. Na čelu je jahala sokolska kavalkada, za njo je svirala godba. Ob straneh je ljudstvo živahno pozdravljalo sokolske vrste. Sprevod se je pomikal skozi Bled na jako primerno urejeno telovadišče, kjer so se takoj začele skušnje za proste vaje. — Opolodne so se na telovadišču razvrstile sokolske čete v slavnostni sprevod, v katerem je korakalo do 700 Sokolov, dve godbi, 6 zastav. Pomikal se je do Lujzine kopeli in potem ob jezeru vse do Grada. Pred razhodom je brat Marinšek, starosta gorenjske sokolske župe v prekrasnem govoru pozdravil Sokolstvo. Izvajal je, da je slovenski narod podoben Črtomiru, ki ni videl nevarnosti, kako se mu krčl meja, pa pa je potem ko je bil poražen, bridko tožil, ni pa hotel videti svoje lastne krivde. Naš narod pa odslej ne sme biti podoben Črtomiru, ampak gledati mora nevarnosti v obraz in si priboriti mesto na solncu poleg drugih narodov. Pripravit se mora za boj, da si pribori mir in bodočnost. To je namen Sokolstva. Govornik je nadovezal na pripovedko o zvonu potopljenem v blejskem jezeru. Le nekateri so čuli njegov turbojni glas. Tudi naš narod je tak zvon. Potegnimo ga iz globočine, da nam bo zvonil k bratstvu in edinosti. Bodimo Sokoli, ne samo po kroju, ampak po dejanju. Netimo sokolski ogenj.

Na to je spregovoril brat dr. Rybář. Vsi so bili takoj ene misli, da se pripeljemo v ta biser naroda slovenskega. Današnja velika udeležba pričča, da je misel Gorenjske župe srečna. Ksaj pomenja Sokolstvo v narodnem oziru, je dokazal velikanski sokolski zlet v Pragi, kjer je bilo zbranih na tisoče slovenskih Sokolov, ki so pokazali ne le slovenskemu svetu, ampak tudi vsemu kulturnemu svetu in nasprotnikom kaj pomenja Sokolstvo za Slovanstvo. Divili so se prijatelji in divili so se tudi sovražniki. Prišli so v Prago, da bi nas kritizirali in se nam rogali, postali so iz Savlov Pavli. Podali smo dokaz, da Sokolstvo, nadkrijuje vse telovadne organizacije vseh drugih narodov. To je vspeh našega mirnega dela. Da, Sokolstvo je velekulturni faktor, ki ne provocira nikogar, se ne da provocirati, zna brzdati se in pokoriti disciplini. In vendar: čim se sokolstvo zgane, že so obrekovalci na delu. Ali če vas to boli že od strani drugorodnih sovražnikov, koliko bolj boli, od strani istokrvnih bratov. Tudi današnji zlet so porabili poslednji, da bi hujskali, češ, da bomo škodovali Bledu. In posledico temu smo občutili: načelnik te občine je prezl zapoved starega slovenskega gostolubja in je — da-si je gledal sprevod — pozabil na sokolske goste. Nu, da tudi tujem, ki so prišli semkaj naslajat se na divotah tega bisera slovenskih dežela, se ni ničesar bati, ako so poštene volje in dobre srca. Naj le pridejo danes na našo prireditve, in mi jih vsprejememo odprtim srcem. Morda ni prav, da sem se dotaknil tega v tem slavnostnem trenutku. (Viharni klic med množico: Prav je bilo!) Ali reči moram še: Ko nas tako napadajo, se nas — bojijo. Ostanimo taki kakoršnji smo bili doslej: disciplinarni vojniki velike narodne armade. V Pragi smo doživeli triumf, ali delajmo dalje in naša ideja bo stavila zmago tudi na naših tleh! (Rybářev govor je kar elektriziral množico in posebno radostili smo se, ko smo čuli, kako domače priprosto ljudstvo glasno odobrava Rybářeva izvajanja.)

Javna telovadba je uspeła sijajno. Uresničile so se besede dr. Rybářa, ki je rekel, da dokáže danes tudi slovenski Sokol, da je kulturni faktor, in da bo tudi na naših tleh triumfirala sokolska ideja.

Udeležba je bila velikanska do 6000 oseb, med njimi mnogo drugorodcev, ki se niso mogli prečuditi eksaktnosti vaj.

Navzoči minister dr. Trnka (z gospo soprogo) je v pogovoru z dr. Rybářem izrekel najlaskavejšo sodbo.

Vidmarju in Fuksu je občinstvo prirejalo najprisrčnejše ovacije. Na koncu je Sokolstvo dvignilo načelnika Sokolske Zveze, dr. Murnika na rame in ga nosilo ob velikanskem navdušenju po telovadišču.

O podrobnostih nadaljnih veselice ne moremo poročati, ker je bil čas odhoda, vsekakor pa moremo reči, da je vsa prireditve uspeła čim najsijajneje.

BRZOJAVNE VESTI.

Shod ministrskega predsednika Lukacsa.

BUDIMPEŠTA 15. (Izv.) — Ministrski predsednik Lukacs je imel danes v Na-

gyenyedu shod. Ministrsov govor je bil neznan. Med drugim je minister izjavil, da je večina pripravna skleniti mir z opozicijo. Na shodu ni bilo več nego 700 ljudi. Ministrski predsednik je dospel ob 8 zjutraj, z njim je došel še en minister in mnogo drž. poslancev. Mesto je imelo navadno lice, le semtertja je visela kaka zastava. Na hiši kluba neodvisne stranke in na hiši nekega odvetnika ste viseli črni zastavi. Po ulicah je patrolirala policija, pred kolodvorom je bil postavljen kordon. Socijalna demokracija je proglašila za danes štrajk. Ko se je ministrski predsednik peljal v mesto, je bilo čuti raznih vsklikov. Dr. Lukacs je brzojavil svoji soprogi, da je srečno dospel v Nagyenyed.

Nadomestna volitev v romunskem okraju na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 15. Izpraznjen je volilni okraj Margitan in v kratkem se bo vršila nadomestna volitev. V tem okraju so v večini Romuni in o njihovem glasovanju je odvisna osoda mandata. Doslej je bil ta okraj v vladnih rokah. Sedaj se borita v okraju član vladne večine in Združene opozicije. Izvrševalni odbor romunske stranke je pozval vse Romune v Margitam, da ne glasujejo, ako bi pa kdo glasoval za kandidata delavne stranke, tedaj da se ga izključi iz listin in iz romunske stranke.

Nemški katoliški shod.

AHEN 15. Ob 8 zjutraj je bila peta in zadnja zaprta seja katoliškega shoda. — Ob 10 je bila četrta javna seja. — Prihodnji kongres 1. 1913 bo v Metzju.

Premeščenje polka.

DUNAJ 15. (Izv.) Prihodnjo spomlad bo 14. pešpik, sedaj v garniziji v Lincu, premeščen v Bosno in Dalmacijo.

Nesreča v rudniku.

MORAVSKA OSTROVICA 15. (Izv.) V rovu Ignac je bilo pet rudarjev vsled strupenih plinov omamljenih, 2 sta že umrlo, ostali se nahajajo v smrtni nevarnosti.

Ustaja na otoku Ikariji.

MILAN 15. (Izv.) „Secolo“ poroča: Na otoku Ikariji, na katerem je izbruhnila revolucija in je bila proglašena neodvisnost, vlada mir. Na čelo provizorične vlade je stopil župan glavnega mesta dr. Malachias. Turška posadka je bila vjeta. Provizorična vlada je odločna, da stori vse potrebne korake, da se otok odloči od Turčije.

V petek je 30 oboroženih moč priplulo na otok Formi, da vjamejo tamošnje turško posadko. Posadka je pa že prej pobegnila. Otok Formi je proglašil avtonomijo.

Ikarija ali Nikarija je otok v Egejskem morju. V starih časih se je zval Ikarija, turško ime je Karlot. Nahaja se južno-zapadno od Samosa. Otok je hribovit in dosega višino 1033 metrov. Pripada sandžaku Chlosa in turško-azijskemu otcju vilajetu. Otok šteje okolo 10.000 Grkov, ki stanujejo na 267 štirjanskih metrih. Glavno mesto je Agios Kirikos.

Louis Botha — častni general.

LONDON 15. Ministrski predsednik južno-sfricanske unije Louis Botha je imenovan častnim generalom angleške armade.

glavnega mesta — in da so trije stolpi v zagrebškem grbu znamenje onih treh stolpov, ki jih je Jazon sezidal tu.

— Mitologija! — je pristavil z rezkim sarkazmom in očitnim prezirrom Franjo Dumič, nekdanj odvetnik, sedaj pa eden najbogatejših lasteljinov na Hrvaškem.

Star je bil nekako okrog petdeset let, a videti je bil starejši, ker je bilo njegovo podolgasto in nekoliko skremženo lice upadlo, blede in prevlečeno z gubami, lasje pa so mu že popolnoma osiveli. Svoje nizko, mršavo telo je stiskal v globoko foteljevo naslonjalo, toda s tem nikakor ni mogel skriti svojega grbastega hrba. Obleden je bil v modro obleko francoskega kroja dvajsetih let, z velikanskimi zlatimi gumbi.

— Baviti se moramo s stvarjo resno, ne pa potapljati razlogov pravice s samimi šumnimi frazami! — je nadaljeval Dumič z neprijetnim tenkim glasom, lastnim grbavcem. — Ne vprašuje se danes, kaj in kako je bilo, temveč kako more in mora biti. Vi vsi priznavate, da smo zvezani z Ogrsko. Ogrska je madjarska država — Madjari so jo napravili — vzdržali in jo tudi varujejo danes. Če ne bi bilo njih, ali bi bili mi premagali Josipove komisije? Ali ni torej pravično, kar hočejo Madjari, da v njihovi državi gospoduje njihov jezik? Dandanes je to celo potrebno. Ali je na Francoskem drug jezik, nego francoski? Ali ni tako v Nemčiji — povsod. — Danes mora imeti

Bankir — goljuf.

PARIS 15. (Izv.) Veliko pozornost vzbuja, da je bankir Brendorf ogoljufal svoje klijente, med temi duhovnike, častnike in mdle obrtnike za četr milijone frankov.

Mirovna pogajanja.

BEROLIN 15. (Izv.) „Lokal-Anzeiger“ poroča, da se mirovna pogajanja med Italijo in porto nadaljujejo.

Katastrofa v Bohumu.

BOCHUM 15. (Izv.) V minuli noči je umrl eden rudarjev, ki so ponesrečili povodom katastrofe v rovu Lothringen. Dostej je zahievala katastrofa 112 žrtev.

Zagonetni umor.

MOSKVA 15. (Izv.) Tukajšnja policija stoji pred zagonetim umorom. V dvorišču palače Orlov so našli truplo mlade dame, v puščični toaleti, ki je krvavelo iz več ran, prizadetih z nožem. Truplo je bilo vrženo z višega nadstropja. Doslej je še niso mogli prepoznati.

Dunaj 15. Včeraj popoldne je neznana oseba ustrelila z revolverjem na stražo pri pionirskem skladišču v Klosterneuburgu. Kroglja je vojaku prebila kapo. Voznik sam je ostal nepoškodovan. Atentator je izginil v zraku.

Opava 15. Cesar je pomilostil 33letnega pomožnega delavca Vaclava Kučero, ki je bil obsojen na smrt radi umora neke natakarice, ter mu spremenil kazen v 20letno ječo.

London 15. „Daily Telegraph“ javlja, da so zastopniki vlasti protestirali proti temu, da bi bil dr. Morison politični svetovalec predsednika Juansikaja.

London 15. Iz Tokija poročajo, da je knez Katsura imenovan za državnega kancelarja in vrhnega dvornika namesto odstopeniškega kneza Tokudcija Sanetsure.

Bilbao 15. Glasom uradnih poročil se je vsled viharja razbilo 14 ladij, utonilo je 119 oseb.

Nova Strelica 15. Angleška kraljica je s svojima hčerkama Viktorijo in Aleksandro dospela semkaj ob 11-25 dopoldne.

Homatije v Turčiji.

Iz Arabije.

CARIGRAD 14. Porta je prejela poročila, da je harka Sejk Idrisa, ki šteje 3000 mož s tremi topovi napadla turške čete pri El Hadi. Harka je bila pa odbita z velikimi izgubami. Čete so imele štiri mtve in štiri ranjene.

Črnogorsko-turški spor.

CARIGRAD 25. Ministrski svet se je ponoči posvetoval o turško-črnogorskem vprašanju na podlagi poročila turškega obmejnega komisarja. V tem poročilu se pjasnuje, da je črnogorski kralj Nikolaj izjavil odgovorjaje na korake glede črnogorske mobilizacije, da mora Črnogora braniti svoje pravice, in se je pritoževal, da porta odlašja potrditi zapisnik glede ureditve mej.

CARIGRAD 15. List „Ikdam“, ki velja za glasilo vojaške lige, piše ostro proti vojnemu kriku bolgarskih nacionalistov. Ako bi Bolgarija skušala napasti Turčijo, potem bi takoj izginili politični prepri Otomanov.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Keaver Šandor Gjalski. — Prevel A. E.

Tudi sedaj, ko je prišel Kargačević semkaj in se stisnil v kot poleg vdhodnih vrat, je grmel opat proti požunskemu saboru.

— Zakaj smo se vendar borili proti cesarju Josipu, ako sedaj kršijo naše pravice tisti, ki smo jim bili zavezniki in smo skupaj rešili ustavo naših kraljevin? Latinski jezik — to je naš paladij; — kajti č odstopimo od njega, potem nimamo več oporišča, da se obranimo Dunaja. Tudi Madjari sami se bodo še kesali. Ako nremo danes uvesti madjarsčino — e, ko more zajamčiti, da ne bo Dunaj z isto pivico zahteval pojutrnjim, da uvedemo nemščino? Pa, ali smo se zato toliko let vlačili po šolskih klopih in se ob karencah učili latinski, da ne bomo imeli sedaj odtod nikake koristi! — In da se more vsak vmešavati v naše zadeve, če se je naučil madjarski ali nemški?

— Rasnica je — misliti moramo tudi na to! — je potrdil prisednik banskega stola Lukovič.

— A mi bomo lahko stali ob strani in gledali križemrok, kako se vrše javni posli

vsaka država svoj jezik, mora ga torej imeti tudi Ogrska. Kako torej, da naj naenkrat pridemo mi, peščica Hrvatov, in jim delamo zapreke?

— Ne delajmo jim jih; naj si tudi mašo — če jih je volja — darujejo madjarski; toda nam naj puste naš latinski jezik, ki ga poznamo — je odvrnil nekdo od starcev okoli mize.

— Pa kaj bomo mi z latinskimi jeziki? — Kako korist bomo imeli, če se bomo mogli na svojih kongregacijah prepri-rati po latinsko, a že v državnem zboru ne bomo mogli posezati v razpravo in pri konzilijih ne bomo mogli službovati! — niti v drugih državnih uradih? Saj je vendar jasno, kakor na dani: ako ne moremo in ne smemo braniti Madjarom, da goje svoj jezik in ga uvedejo v javne posle — e — potem ne gre drugače, nego da se učimo tudi mi madjarski jezik in ga tudi mi uvedemo v javne posle ter tako rešimo svoj položaj v državi. Drugače smo izključeni povsod in bomo le sluge, kjer bi mogli biti gospodje. Treba je, da mislimo na svojo deo, da je ne pripravimo ob službo in moč. Končno se ne sme pozabiti, da smo mi dajali Ogrski že palatine in primase in vojvode. Ako hočemo tako naprej, potem se je pravično, kar hočejo Madjari, da v njihovi državi gospoduje njihov jezik? Dandanes je to celo potrebno. Ali je na Francoskem drug jezik, nego francoski? Ali ni tako v Nemčiji — povsod. — Danes mora imeti

(Dalje.)

Bolgarska armada bi stala nasproti armadi, ki je že nestrpna, da se bojuje že mesece, ne da bi naletela na sovražnika.

CARIGRAD 15. Vojno ministrstvo je prejelo brzojavke od zbornih poveljnikov, v katerih poročajo, da so častniki prisegli in podpisali zahtevo izjavo. V Drinopolju so podpisali izjavo vsi častniki brez obotavljenja.

DUNAJ 15. (Izv.) Spor med Črnogoro in Turčijo se je poostiril. Danes je črnogorski diplomatični zastopnik v Carigradu prišel na porto in je zahteval ratifikacijo zapisnika glede ureditve črnogorsko-turške meje. Ta zapisnik prisoja okraj Eresnica Črnogori. Črnogorska vlada je poslala velelastim okrožno noto, v kateri pravi, da ako ostane ratifikacija brez uspeha, tedaj stori odločneje korake. Turška vlada je odgovorila, da odklanja zapisnik, ne sicer v principu, pač pa z ozirom na današnje odnose v Turčiji.

Za vzpostavitev reda v Turčiji.

DUNAJ 15. (Izv.) Minister za unanje stvari grof Berchtold je izmenjal mnenja z velelastmi in svrhu pomirjenja narodov v turški državi. V to svrhu naj bi se v Carigradu sestali tamošnji poslaniki velelasti in dali porti nasvetov, kako naj uredi odnose med posamičnimi narodi. Najvažnejša točka je decentralizacija, posebno naj bi Albanci in Bolgari dobili čim več svobode.

Združene države.

Carina na jeklo.

WASHINGTON 15. Zbornica poslancev je v zvezi s predstavniki Tafta s 173 proti 83 glasom sprejela zakonski načrt o carinah na jeklo. Pričakovati je pa, da senat ne sprejme predloge.

Panamski kanal.

WASHINGTON 15. Skupna konferenca obeh zbornic kongresa se je danes spoznamela. Črtali so dostavek senata, po katerem bi ameriška oceanska plovidba brez pristojbine uporabljala panamski kanal. Ostal je pa paragraf, ki dovoljuje ameriški obsežni plovidbi svobodno uporabo kanala.

Na novo je bila vsprejeta določba, ki se nanaša na ladje, pripadajoče železniškim družbam ter na odnose med železnicami in paroplovnimi progami.

Vsprejet je bil dostavek senata, po katerem je uporaba kanala zabranjena ladijam, ki se nahajajo pod kontrolo trustov.

Ameriški podkonzul v Kulumbiji ustreljen.

WASHINGTON 15. V Kartageni (Kolumbija) je bil ustreljen tamošnji ameriški podkonzul, in sicer kakor javljajo od kolumbijske strani, po nesrečnem slučaju. Ker so pa že prej stregli podkonzulu po življenju in vspricho napetih odnosov med njim in kolumbijskimi oblastniki, se dvomi o resnici poročila o vzrokih njegove smrti.

Naše šolsko vprašanje in dvojna mera vlade.

Govor drž. posl. dra. Otokarja Rybářa na javnem shodu pol. društva „Edinost“ dne 11. avgusta 1912.

(Dalje.)

Čemu smo sklicali današnji shod?!

Zakaj smo sklicali ta današnji shod? Saj ste o vsem tem, kar sem vam danes govoril, čuli že mnogokrat. Ali položaj se je spremenil in zgodilo se je med tem marsikaj in mi se moramo odločiti, kaj nam je storiti.

Naša vlada skrbi za druge narode in jim daja celo šol, ko jih ne zahtevajo, kakor je opravičeno rekel predsednik dr. Wilfan: drugod vlada usiljuje šole mi pa jih ne moremo dobiti z vsemi dolgoletnimi zahtevami, Nu, da, vsaj tudi nam usiljuje vlada šole, ali ne potrebni, ne tacih, kakoršnjih mi hočemo. Za take šole, kakoršnje bi mi hoteli... nima denarja. Ali mej tem, ko nima denarja za slovenske šole, ga ima dovolj, da snuje italijanske šole... v Albaniji! Tu pa, v prvem trgovskem emporiju države nima denarja za lastne državljane slovenske narodnosti, katere pa sicer dobro pozna, kadar je v zadregi. O tedaj apelira na slovensko udanost, zvestobo in požrtvovalnost. Sicer pa nima denarja za nas! Ima ga pa, da poddržavlja učitelje — veste kje! Na nemški šoli v — Carigradu!

Viharni prizori.

Policijski komisar Senekovič je postal nervozen in je začel nekaj prigovarjati predsedniku dr. Wilfanu.

Dr. Rybář: Gospod komisar ni zadovoljen z nami! (Pri teh besedah je nastal velikanski hrup po vsej dvorani. Bilo je medklicev in pozivov: govorite dalje!) Jaz mu ne zamerjam, saj je njegova dolžnost, da skrbi za mir in red. (Ponoven hrup, ogorčeno oporekanje). Zato pa se obračam do g. vladnega zastopnika z izrecnim pozivom: Če že piše, naj piše v svojem poročilu ogorčenje našega ljudstva, ki je prišlo tu do izbruhov!

Čenjeni zborovalci! Vi se gotovo spominjate, da sem jaz vsikdar skušal na naših shodih ohranjati mir in red, ter da sem vedno skušal preprečiti, da ne bi šli naši ljudje demonstrirati in razgrajati. Spominjate se na tisti velik shod, na katerem je bila ude-

ležba tako ogromna, da velik del ni našel prostora v tej dvorani. Tedaj so ljudje sklenili in je bilo vse pripravljeno, da pojdejo na ulico. Tedaj smo bili mi, ki smo nujno svarili in odvetovali. In tudi danes sem na tem stališču, da naj rabimo le zakonita sredstva. In smo tudi s tem, da smo se korektno vedli, dosegli vsaj toliko, da so nas začeli nasprotniki in vlada upoštevati in računati z našim številom.

Ali tu se zopet obračamo do g. vladnega zastopnika, naj zabeleži točno ta-le moj poziv:

Če vlada zahteva, da mi spoštujemo zakone, potem pa zahtevamo mi, da se tudi državni uradniki drže zakonov! (Gromovit aplavz, krik in demonstrativno odobravanje.)

Zakaj sem torej želel, da se skliče današnji shod? Radi stvari, ki mora ogorčiti vsakogar od nas in ki je znana tudi Nemcem in Lahom. Nam je bila šola v navzočnosti večih prič obljubljena že leta 1906 od tedanjega ministrskega predsednika! A kaj se je zgodilo? Mesto, da bi bili stavili v proračun potrebno svoto za šole, so imenovali le 5 učiteljev. A še teh plač si vlada ni upala označiti kakor plače slovenskim učiteljem, marveč kakor plače učiteljem na nemški šoli na Lipskem jrgu! Ni te mrvice si vlada ni upala dati javno, marveč se je v strahu skrivala pod nemško firmo!

Zakaj? Res je sicer, da v parlamentu na Dunaju ne sede več strupeno sovražni nam laški liberalci. Sedaj zastopajo mesto tržaško socialni demokrati poleg enega italijanskega liberalca. Toda tudi socialni demokrati so bili proti temu, da bi mi hkratu dobili šole. Pritiskali so na vlado, češ: ako bi Slovenci ravno sedaj dobili svojo šolo, potem bi Italijani napadali socialne demokrate, da so izdali italijanstvo Trsta! Zato torej, da bi se ne zgodilo kaj neprijetnega — socialnim demokratom, nismo mi dobili, kar nam je bilo obljubljeno.

Obljubljeno nam je bilo potem, da bomo dobivali vsako leto po 5 učiteljev. Ali od l. 1907 oz. 1908 je minolo že 5 let, obljubljene učitelje pa smo dobili še le trikrat. Zato smo po pravici ogorčeni in zato sem tudi želel, da se skliče današnji shod. In glejte! V navadnem življenju velja, da tega, kar je zagotovljeno, ne treba še le posebej prositi. Drugače naša vlada nasproti nam. Družba sv. CM je morala vložiti posebno prošnjo za tistih pet učiteljev, ki so nam obljubljeni za prihodnje leto. Torej pri vas ne zadošča dana častna beseda ministrov, ampak moramo še-le beračiti. In ta prošnja leži na ministerstvu že od aprila — neresena, ako ni bila rešena v tem zadnjem času. In leži v miznici nekega slovenskega referenta, ki mu je bila izročena ravno zato, ker je slovenska. Ko sem v ministerstvu urgiral to stvar, se je celo viši onega uradnika čudil temu zavlačevanju. Četo naši ljudje postopajo tako z našimi življenjskimi koristmi.

Dvojna mera.

In tako se dogaja v časih, ko vlada usiljuje Italijanom poddržavljenju občinske relike, ko odpušča Italijanom prispevek 10000 kron za državno gimnazijo, ko snuje nemške paralele celo pri železničarskih hišah, ko prevzemlje nemški deklinski licej, oziroma daja temu prostore in denarne podpore. Mi pa jej nismo niti toliko vredni, da bi vzeli referent naše prošnje v roke in jih rešil tako ali tako. Zato je opravičen moj prejšnji poziv, da naj tudi državni uradniki zakonito postopajo. In če ne delajo tega, ne spadajo samo v disciplinarno preiskavo, ampak tudi pred sodišče radi zlorabe uradne oblasti. (Velikanski hrup, ki je trajal par minut.)

Najžalostneje pa je, ako slovenski uradnik tako postopa in nima toliko — niti ne zahtevam od njega rodoljubnega čuta — niti toliko čuta do lastne dolžnosti, da bi spravil naprej stvar, ki je srčna za tisoče slovenskih prebivalcev v Trstu. Ali ni samo njegova krivda. Ne bi si upal tega, ako ne bi vedel, da bi se poslovanjem za to in morda celo avanziral! (Vrišč.) Odgovoren je ministrski svet. Če nam že noče nič dati, pa naj ima vsaj toliko korajže, da bi nam to povedal odkrito. Da bi nas pa tako bagatelizirali in zaničevali, tega ne bomo trpeli. (Gromovito pritrdjevanje.)

To sem vam hotel danes povedati, kako vlada postopa z nami. (Pride še.)

Polom v Puli.

Pula, 14. avgusta.

Včeraj sta sedela na zatožni klopi pred okrožnim sodiščem v Rovinju bivša nameščena pulske mestne plinarne Paulich in Brozina jun. radi enakega pregreška kakor predvčerajšnjim skladiščnik Schallmajer. To je radi — krive izpovedbe pred preiskovalnim sodnikom.

Tudi ta razprava je bila zanimiva. Oba obtoženca sta opetovana pred preiskovalnim sodnikom pod prisego krivo izpovedala in vse to v korist svojemu predstojniku, znamenemu inženirju Lebanu, ki se nahaja seveda v zaporu.

Kakor smo že svoj čas poročali ob njegovi aretaciji, imel je ta vzor tat po vsej svoji vili napeljavno vodo, ne da bi le vinar za to plačal. Ko pa je prišel pri občini vladni komisar na krmilo, se je Leban zbal,

da pridejo na sled njegovi goljufiji, in je dal po današnjima obtožencema, postavili v vilo vodomer. Ta okolnost pa sta ta dva opetovano pred preiskovalnim sodnikom zanimala.

Radi tega sta bila kaznovana in sicer: Paulich z dvema mesecema in Brozina ml. pa s pet tedensko ječo.

Sedaj bo nekaj časa odmor. Potem pa prično prihajati polagoma na vrsto „ti bolj težki“.

Toda opozarjamo že danes občinstvo da pri razpravah pridejo zelo zanimive stvari na dan, ki jih hočemo bolj na tanko priobčevati kakor do sedaj.

Dne 2. julija 1912 je poročala „Edinost“, da si je neki gospod, ki zavzema pri deželi odlično mesto, dal pripeljati 10 voz drv iz občinskega gozda, ne da bi zato le vinar plačal. Danes pa smo v stanu poročati, da si je ta gospod dal pripeljati 8.000 kolov za trsje, ne da bi le vinar plačal. Poleg tega pa krožijo druge govornice po mestu.

Kedaj pride torej ta gospod na vrsto? Ali roka pravice nima moči, da bi ga dosegla?

Iz dijaškega sveta.

Slovensko napredno dijaško društvo „Slavija“ v Frankfurtu ob M. se je konstruiralo izza kratkih priprav na glavni skupščini, ki se je vršila dne 10. majnika t. l. v Rheingannerhofu, Adalbertstrasse, izvolivši si začasni odbor. Na 4. glavni skupščini dne 10. julija je bil izvoljen odbor za sledeči semester: predsednik: Ante Lekčević, cand. rer. merc.; podpredsednik in gospodar: Czeslaw Ziemkiewicz, stud. rer. merc.; tajnik: Seweryn Czerwinski, stud. rer. merc.; blagajnik: Vladislav Všetěčka, stud. rer. merc.; knjižničar: Zorko Roknič, stud. rer. merc.

Cilj društva je medsebojno zbljevanje slovenskega dijaštva in medsebojno moralno in materialno podpiranje. Društvo sestoji iz avtonomnih narodnih sekcij. Hrvati in Srbi, Bolgari in Slovenci tvorijo jugoslovanski oddelek. Dijake neslovanske narodnosti, kakor n. pr. Latiše, Litvine, Rumune, Grke, Italijane, Madžare in dijake ostalih poedinih ali vsem Slovanom prijateljskih narodov sprejema odbor kot goste v društvo.

Vsak oddelek mora skrbeti za predavatelje, ki bodo predavali o kulturnem in gospodarskem življenju svojega naroda. — Čeravno je bilo društvo obloženo do sedaj s konstituirajočim delom, vendar je priredilo že več poučnozabavnih večerov s petjem slovenskih pesmi in s spremljanjem na glasovirju.

Posebno so bila poučna tri predavanja. Prvo tov. Czeslawa Ziemkiewicza „Adam Mickiewicz“, drugo tov. Vladislava Všetěčke „Pregled češke književnosti izza preporoda“ in tretje tov. Nikole Simića „Vuk Stefan Karadžić“.

Tov. abiturijente opozarja društvo na svoj informativni oddelek, ki daje brezplačno (prosimo priložiti znamko za odgovor) vse informacije o visokih šolah, posebno o trgovskih, političkih in slinih visokih šolah na Nemškem in v drugih državah. Popis predavanj akademije za socialne in trgovske znanosti v Frankfurtu ob M. pošilja brezplačno kvestura (Quästur der Akademie für Sozial- und Handelswissenschaften, Frankfurt a. M., Jordaust. 17.) Posebno opozarjamo kolege, da se po Veliki noči 1914 otvori v Frankfurtu ob M. vseučilišče. Sestojalo bo iz pet fakultet: filozofske, prirodoslovne, pravne, medicinske in „socialnogospodarskoznanstvene“. Ta poslednja bo zamenila današnje akademije; imela bo lastno promocijo, kakor sploh frankfurtska akademija uživa to ugodnost, da se po dva, tri, pa tudi več njenih semestrov vrščuna na nemških vseučiliščih.

V informativni oddelek so izvoljeni: za Ruse in Poljake: tov. Czeslaw Ziemkiewicz, Warszawa, Żelazna ulica 37. Tel. 20379; za Čehe: tov. Vladislav Všetěčka, Frankfurt a. M., Nauheimerstrasse 2 l.; za Jugoslovane: tov. Ante Lekčević, Reka ul. Muncipio 8. l.

ODBOR.

Domače vesti.

Sličice s postaje južnega kolodvora v Trstu. Ko so socialisti skupina II. južni kolodvor nedavno temu imeli občni zbor, so se sodrugi naslednji dan pogovarjali razne stvari, ki za obersodruge niso bile ravno laskave. Med drugim so rekli: Saj računsi se sicer ujemajo, številke so pravilne, le denarja ni nikjer. Ker se torej številke ujemajo, je jasno, da sta tajnik in blagajnik izvršila v redu vsak svojo dolžnost. Čemu se torej sodrugi obregajo ob možakarja? Čuli pa smo, da se sodrugi z vso gotovostjo nadejajo, da v bodoče še bolj poskočijo njih finance. Njih sedanji blagajnik Giovanni Fatur, ki je zaposlen v skladišču II. dela z vso pravo in marljivo v svoji službeni utici, takozvanem „kažotu“. Vsakogar, ki ga mirno, če le misli, da je železničar, že vleče za roko, ter berači kakor cigan na cesti. Dober mu je vsak drobiž. Svojim žrtvam predloži nabiralne pole, s katerimi nabira vsakikrat za kak drug namen. Enkrat mora predsednik na Dunaj (hodit gledat na uro), drugič se pripravlja Kopač na toplice, tretjič poka-

baraka in jo je treba popraviti itd. Seveda pa obersodrug Fatur pri tem delu ni sam, temveč mu pomagajo pri tem tudi razni sodrudniki. Tudi seje redne in izredne se dnevno vršijo v tistem kažotu. Vendar o teh sejah jutri.

Jezikovna enakopravnost pri tržaškem okrajnem sodišču. C. kr. okrajno sodišče v Trstu, oddelek XVII. je izdalo v zvezi po pok. Jakobu Kriščaku prisodni list opr. št. A. V. VII. 682/10-9 z dne 22. majnika 1912 v italijanskem jeziku in popačilo celo ime dediča, ki se piše v resnici Kriščak, v „Krisclach“, dasiravuo je bil predlog za otvoritev zapuščinske razprave sestavljen v slovenskem jeziku in je vseboval tudi dedno izjavo dedičev.

Pristavili bi marsikaj temu suhoparnemu poročilu o kršenju zakonito zajamčene enakopravnosti slovensčine pri tržaškem sodišču, toda pisali bi vse le za rdeči svčnik državnega pravdnika, oziroma cenzorja pri policijskem ravnateljstvu. Saj v zadnjih časih ne smemo priobčiti niti najpoblednejše kritike urada ali osebe, ki ima pravico, ali pa si jo vsaj prilašča, da sme postavljati pred oznako svojega posla — „c. kr.“ Ne zdelo bi se nam prav nič čudno, ko bi bil naš list zaplenjen že samo zaradi zgoraj nevedenega fakta, ki ga v nadaljnjo postopanje priporočamo našemu gospodu državnemu poslancu.

Pa menden vendar že ne prihajajo k nam v Trst — ljubljanske razmere?!

Za otroški vrtec pri sv. Jakobu se je priglasilo do danes nič manj kakor 160 otrok. Vsakdo si lahko misli, kako težavno nalogo ima odbor, ki skrbi za to, da bi bili tudi prostori primerni, da bi se lahko spravili ti otročki pod streho, pod katero se bodo priučili lepemu vedenju in se navzeli narodne zavesti.

Za isti otroški vrtec se je dobilo na šentjakobskem semnju, ki se je vršil dne 4. avgusta t. l. in ki je uspel precej povoljno, približno znesek 750 kron kot čisti dohodek. Tem zneskom pa seveda niso pokrili ogromni stroški, ki jih bo imela podružnica z ustanovitvijo otroškega vrtca. Radi tega toplo priporočamo šentjakobskim Slovanem, da mnogoštevilno posetijo prihodnjo veselico v nedeljo, dne 18. avgusta, ki se bo vršila v isti namen, in ki bo, upamo, prinesla tudi precejšnji dobiček za toliko potrebnih otroški vrtec. Vsi brez razlike stanu naj po svoji moči prispevajo, da se bo končno lahko reklo: „tudi nekaj“.

Prihod ruske ladije. Danes ob 8-30 dopoldne je dospela v naše pristanišče po 5 dnevni vožnji ruska vojna ladija „Donec“ iz Sude na otoku Kreti. Poveljnik ladije je litijski kapitan A. G. Guv. Med vojno ladijo in baterijo pri svetilniku so bili izmenljani običajni strelni pozdravi. Kmalu potem se je podal na ladijo tukajšnji ruski generalni konzul Smirnov.

Slovenskih užigalic ne poznajo v tobakarni, ki se nahaja v hiši, kjer je gostilna Kukovič pri sv. Mariji Magdaleni zgornji. To je že več kot nemarnost, če ni nevednost in upamo, da ta opomin zadošča!

Vojaški nabori. V sredo 14. t. m. je bilo pozvanih pred vojaško komisijo 200 nabornikov, prišlo jih je 185. Od teh so jih potrdili v vojske 63 in sicer: za armado 49, za deželno brambo 12, za nadomestno rezervo 2. V vojaško bolnišnico so poslali na opazovanje 9 nabornikov.

Posredovalnica dela NDO. Išče se: 1) vajenca za trgovino. 2) betonskega pomočnika, ki bi izdeloval tudi na svoje betonske izdelke kakor: cevi, stopnice itd. Biti mora marljiv in trezen značaj. Ščasoma bi lahko postal samostojen mojster.

Naslov pove: Posredovalnica NDO ul. sv. Frančiška 2.

Od sv. Jakoba nam pišejo: Dolgo sem čakal, da bo prinesla „Edinost“ kakšno poročilo o šentjakobškem semnju, vendar ga žalibog nisem čital in si usojam jaz omeniti nekoliko besedi o tej dobro uspeli prireditvi.

Pred vsem moram omeniti, da so bili šotori, v katerih so stregle vrgle litrašice, prav lepo okinčani in da so napravili name vtis, da je morala biti pri vsej tej stvari jako dobra roka šentjakobškega odbora, ki je tako spretno sestavila načrt in tudi izvedla ureditve dotičnega načrta. Šotor za ribolov sicer ni bil urejen ravno po mojem ukusu, vendar so gospodine Steharjeve in druge gospodične dosti pripomogle, da je tudi ta šotor nesel nekaj v korist podružnice. O šotorih, v katerih so bile pljače, jedače in igrače, se ni potreba še posebej laskavo izražati.

Najbolj je „delalo“ kolo sreče in šotori za cvetlice ter šaljiva pošta. Tudi plesišče je bilo zmlraj polno pridnih plesalcev in plesalk, in marsikateri italijanski groš je šel v korist Ciril-Metodovi podružnici. Sploh upamo, da je bila prireditve, kakor lansko leto, tudi letošnje na isti višini, če ne boljše, in vemo, da se ta prireditve ne opusti, ampak da bo vsako leto podružnica prirejela takšne zabave, na katerih se ljudje zabavajo in ima podružnica korist.

Šola za praktične ženske poklice v Kraljevi prične s poukom v prvi polovici meseca septembra. O tej priliki je ravateljstvo te šole, razposlalo nove načrte raznim listom. S tem se vsi interesiranci opozarjajo na omenjeno, šolo, ki je z dosedanjimi uspehi pokazala, da popolnoma zadovoljuje

zahtevam, ki se stavlja vanjo. Učni načrt pošilja Ravnateljstvo šole za praktična ženska znanja v Kraljevic.

Tržaško vojaško veteransko društvo Cesar Franc Josip I. priredi dne 17. t. m. vsakoletni mirozov z godbo. Sestanek: ob 8 zvečer na dvorišču velike vojašnice.

Delavsko podporno društvo naznaja svojim članom in prijateljem društva da bo obdrževalo svojo vsakoletno obletnico blagoslovljena društvene zastave, v nedeljo dne 25. t. m. ob 8 zjutraj s sv. mašo v cerkvi sv. Antona novega.

Zbirališče ob 7 in pol zjutraj pred društvenimi prostori ul. G. Galati 20, od koder se odkoraka 5 minut pred 8 z društveno zastavo in godbo na čelu v goraj navedeno cerkev.

Tržaška mala kronika.

Trst, 14. avgusta 1912.

Dve ženski aretirani radi goljufije. Redar Karol Picco je sinoči v imenu svoje sestre Klementine, stanujoče v ul. Sorgente št. 3 ovadil policiji, da je ista izročila mnogo draguljev v vrednosti 500 K neki Josipini Barbis, delavki v tovarni Linoleuma in stanujoči v ul. del Vento št. 10, z naročilom, naj jih proda. Barbis jej je izročila od skupička samo 46 K, ostalo je porabila pa za-se. Proti Josipini Barbis so došle sinoči še nadaljne sledeče ovadbe: Letka Zulič, delavka, stanujoča v ul. del Pozzo št. 2 je bila ogoljufana za 6-700 K. — Branjevka Marija Stefančič, stanujoča v ul. del Vento št. 10 je dala Barbisovi shraniti 200 K, nazaj jih je dobila le 21 K. — Druga branjevka Antonija Štrajn, stanujoča v ul. del Vento št. 10, je dala Barbisovi shraniti 100 K, ki so tudi izginito kakor kafa. — Marija Mreule, stanujoča v ul. del Broletto št. 12 je bila oškodovana za 150 K.

Pričakovati je še drugih ovadbe. Barbis je opravljala svoje umazane posle skupno z neko Angelo Korf, staro 28 let, doma iz Annesshalla, ki je stanovala v ul. Donato Bramante št. 13. Ko je policijska oblast preiskala stanovanje Barbisove, je našla 5 srebrnih ur in mnogo zastavnih listkov. — Tu se vidi, koliko nevednosti je še med prostimi ljudmi, ki mesto, da bi dali svoje težko prislužene vinarje v kako hranilnico, jih dajajo shranjati, takim sleparskim babnicam, da potem vse izgubijo.

Krvav pretep. Sinoči je v krčmi Francice Udovič v ulici degli Artisti št. 10 nastal prepri, vsled katerega je v kratkem prišlo do pretepa med 31letnim brezposelnim dninarjem Franom Laurona iz Barlette, stanujočim v ulici Altana št. 1 in 24letnim bivšim brivcem Leonardom Perez, isto iz Barlette, sedaj zaposlenim v zavodu Modiano, stanujočim v ulici Fonderia št. 5 na eni strani in ribarjem Marijem Bertok, stanujočim v ulici degli Artisti št. 11. Tekom pretepa sta regnila težko ranila Bertoka na glavi. Vsega okrvavljenega so spremlili na zdravniško postajo „Igea“, kjer so mu nudili prvo pomoč, potem je hotel Bertok iti domov. Tudi svak Bertokov, Cesare Galo, stanujoč v ulici degli Artisti št. 11, ki je branil svojega žlahtnika, je dobil več ran z rezilom na desni roki. Neka oseba, ki je bila navzoča pri pretepu je telefonirala policiji, ki je takoj odposlala na lice mesta več redarjev, ki so aretirali omenjena regnikola.

Pri vsakem so našli nož z dolgo klinjo, ki sta bila komaj oprana od krvi.

Policija je ugotovila, da je Laurona, ki je na zelo slabem glasu, teh dni dal priti iz svojega domačega kraja 9 drugih oseb. Veseli se mesto tržaško!

Hudoben sin. Mihael Miklavc, star 46 let, dninar, stanujoč pri Sv. Mariji Magdalenii spodnji št. 125 se je moral sinoči zateči na zdravniško postajo, kjer si je dal obvezati mnogo ran na raznih delih telesa, ki mu jih je povzročil lastni sin, ki so ga ovadili policiji.

Se ena ovadba proti Neumannu. — Kočijaž Rihard Raguseo je ovadil sinoči policiji, da ga je bivši lastnik menjalnice Neumann ogoljufal za znesek 176 K.

Tatvina z ulomom. V minoli noči so tatje udrili v tobakarno, ki se nahaja v matem paviljonu med Acquedottom in ulico Stadion pred kavarno Chozza; potem ko so od zadej izvrtali luknjo. Tik so sedaj dogradili novo hišo. Tatje so odnesli koleke, znamke in za 500 K denarja.

Koledar in vreme. — Danes: Rok. sp. — Jutri: Liberat muč. Temperatura včeraj ob 12 opoldne — 25° C°. — Vreme včeraj: lepo

Nar. del. organizacija.

Petletnica NDO. Dne 1. septembra bo petletnica NDO. Dopoldne bo manifestacijski shod, na katerem govore o razvoju Narodne delavske organizacije voditelj NDO, kakor: njen ustanovitelj dr. Josip Mandič, dr. Kisovec in drugi. Potem bo obhod

po mestu z godbo in zastavo. Popoldne kongres. Po kongresu velika veselica, na kateri se razvije zastava zidarske skupine. Narodna društva so vabljeni, da sodelujejo. **Nar. soc. teča NDO.** Kakor smo že poročali v „Edinosti“, otvoril NDO. začetkom meseca oktobra nar. soc. tečaj. V tem tečaju se bo poučevalo o raznih predmetih. Na dnevnem redu bo tudi govorniška šola. Z ozirom na to pozivljamo vse one, ki se mislijo udeleževati teh tečajev, da se prijavijo v centralnem uradu NDO. Govornike res zelo potrebujemo. Potrebujemo jih, da gredo med ljudstvo in ga izobražujejo, mu odpirajo oči. Delavstvo potrebuje voditeljev. Zato jih moramo ustvariti, vzgojiti jih moramo v pravem narodno-socijalnem duhu. Boj delavske organizacije je uspešen le takrat, kadar ima organizacija zadostno število treznih in izobraženih voditeljev, ki znajo voditi delavsko gibanje. V prvi vrsti se bo gledalo seveda nato, da se vsopbi za to mlade moči. Dosti mladeničev je v Trstu, ki so talentirani. Treba jim dati samo poka, navodila potrebujejo. Za to se bo NDO res potrudila, da se vzgoji čimveč narodno-socijalno izobraženih mladeničev, ki bodo šli med delavstvo poučevati resnico. Torej, pridite vsi, ki se zanimate za izobrazbo, pridite, da se vsposobite za vodilna mesta delavskega razreda.

— Pripravljani odbor mizarjev sklicuje za danes 16. avgusta ob 8 zvečer sestanek v društvenih prostorih, ul. Sv. Frančiška 2. Mizarji! Pridite v polnem številu na ta sestanek, na katerem se bo razpravljalo o zelo važnih zadevah, tičočih se vaše stroke.

— Skupina zidarjev NDO. — Zidarji, ki žele biti fotografirani pod novo zastavo, naj blagovole priti v nedeljo, 18. t. m. ob 9 zjutraj v kons. društvo pri Sv. Jakobu ul. Giuliani št. 42. Odbor.

— Skupina NDO „Sv. Andrej“ (tehnični zavod) sklicuje za jutri ob 6. in pol zvečer sestanek v prostorih NDO, ulica sv. Frančiška 2. Ker se bo na tem sestanku poročalo o rezultatu pogajanj deputacije z ravnateljstvom, je potrebno, da se udeležijo sestaneka vsi delavci tega zavoda. ODBOR.

— Tesarji! Narodna delavska organizacija vas vabi na društven shod, ki se bo vršil jutri ob 8. uri zvečer v društveni dvorani, ul. sv. Frančiška 2. Dnevni red: 1. Razmere tesarjev v Trstu in okolici. 2. Pomen Narodne delavske organizacije. 3. Volitev odbora skupine tesarjev NDO. Tesarji Trsta in okolice! Pridite na ta važen shod! Potrebno je, da se natančno poučite o potrebi in koristi organizacije in da obenem volite odbor. Izpolnite svojo dolžnost! Združite se vsi v močno organizacijo!

Centralni odbor Nar. delav. organ. v Trstu. — Delavci tovarne Linoleum! Vabljeni ste na društven shod, ki ga sklicuje Nar. del. organizacije za nedeljo ob 9. dopoldne v društveni dvorani, ulica sv. Frančiška 2. Agitirajte med svojimi tovariši, da bo udeležba velika! — Vozne listke za izlet NDO v Gorico naj se blagovoli prinesiti nazaj do 20. t. m.

Vesti iz Goriške.

Izjava. Likvidacijski odbor Trgovsko-obrtne zadruge v Gorici je vsled nastopa nekaterih časopisov povodil odborove okrožnice, s katero so bili člani pozvani, da naj že sedaj zbirajo fond za kritje izgub, ki se znajo dognati šele tekom likvidacije, že v „Edinosti“ z dne 11. t. m. obširneje obrazložil svoje stališče.

Likvidacijski odbor si je svest težavne naloge, katero je prevzel, ko je bil od članov Trgovsko-obrtne zadruge na izrednem občnem zboru dne 30. junija t. l. postavljen v namen, da izvede mirno likvidacijo Trgovsko-obrtne zadruge in po možnosti prepreči konkurzno postopanje, ki bi pomenilo najnesrečnejši način unovčenja združnega imetja, ter nedogledno škodo ne samo za člane Trgovsko-obrtne zadruge, temveč za gospodarstvo cele dežele. Radi tega bo likvidacijski odbor vztrajal na poti mirne likvidacije na podlagi zakona in združnih pravil ter pričakuje, da ga bodo na tej poti podpirali ne le vsi člani Trgovsko-obrtne zadruge sami v svojem lastnem interesu, temveč tudi vsi dobromisleči, katerim je na srcu blagostanje našega ljudstva; zlasti pa računa tudi na podporo vsega lojalnega časopisja brez razlike strank in to tembolj, ker je likvidacijski odbor popolnoma nedolžen na gospodarskem položaju, ki je nastal v Trgovsko-obrtni zadrugi. Če pa bi se likvidacijski odbor varal v tem pričakovanju ter ne užival zaželjene podpore niti od članov Trgovsko-obrtne zadruge in bi bil vsled tega siljen v skrajnem slučaju napovedati tudi konkurz, odklanja seveda že sedaj vsako odgovornost za vse gori označene škodljive posledice.

To se je zdelo potrebno likvidacijskemu odboru poudariti enkrat za vselej, ker se ne

POHIŠTVO SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRSE

Mnenje g. dr. J. Mihočinovića-a
KRIŽEVCI

Gosp. J. SERRAVALLO Trst.

Bila je ena najsrečnejših idej, ki se je tudi uresničila, združiti dve dragoceni zdravili: klinčni alkaloid z železnim elementom v taki sestavi Železnato Klna-vino Serravallo (Vino di Klna Ferruginoso Serravallo), ki ne samo vrne bolniku zdravje, temveč mu tudi dela veselje pri jemanju.

KRIŽEVCI, dne 2. marca 1910. Dr. J. MIHOČINOVIĆ.

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij
:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Penice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

Prodajalnica ur in dragocenosti
G. Bucher
(ex drug Dragotina Vekjeta)
Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) **Corso št. 36.**

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.

DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Dr. PEČNIK
je od 15. julija do 10. septembra odpotoval in ordinuje na **BLEDU (Gorenjsko)** dvorec Titania.

— NUOVO —
Hôtel Provinciale
(Novi deželni hōtel)
Trst, largo Santorio 4 (Farneto).
40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snažnost. — Cene zmerne.
ALOJZIJ SKERL.

Bogomil Pino
== urar in zlatar ==
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
nasproti cerkvi sv. Antona novega

Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi ubanov, prstanov s dijamanti in brez dijamantov, kesuske verišice, zlate in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

ČEVLJARNICA
Valentin Čeh
Trst, ul. G. Carducci 40.

Prodajalna z delavnico vsakovrstnega obuvala za moške in ženske ter otroke.

SPREJEMAJO SE NAROČILA PO MERI

Cene zmerne. Svoji k svojim!

Knjigovoznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigovoznica v Trstu, ulica Cecilia št. 9. — Izdeluje vsa knjigovozka priprosta in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1716

Zdravilno plivo dvojnega kvasa Val zdravniki ga priporočajo.
Odlikovano na **S. STEFAN** Odlikovano na : 7 razstavah. : 7 razstavah. :
Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

R. Gasperini, Trst
Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

Sprejme razčrtanje kalupov, nabavo blaga iz mitule, dostavljanje na dom. POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGODORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trdke „CEMENT“
Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu. PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Vsem : gospodinjam toplo priporočamo KOLINSKO CIKORIJO v korist družbi sv. Cirila in Metoda!
edino pristni. po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

more spuščati v dolgotrajne časnikarske polemike. Članom Trgovsko-obrtno zadruga pa, katerih se stvar v prvi vrsti tiče, moramo še enkrat priporočati, naj slede dobromišljenim nasvetom likvidacijskega odbora.

V Gorici, dne 14. avgusta 1912. Likvidacijski odbor Trgovsko-obrtno zadruga v Gorici registrirane zadruga z omejenim jam. v likvidaciji.

V proslavo cesarjevega rojstnega dne. 18. avg. bo v Gorici na malem vezbalščem vojaška maša pod milim nebom.

Vesti iz Istre.

Bratje v Manžani! Z žalostnim srcem so gledali naši vrlji Manžanci v nedeljo, dne 11. t. m., proti nebu, kako neprenehoma lije kakor iz škafa do 1 ure pop. in so mislili, da jim ljubi bog noče dopustiti, da bi se vršila njihova prva narodna veselica v tej vstajajoči ogrščeni vasi. — Cell teden se se mučili in trudili, ter napravljali, da bi čim slovesnejše sprejeli svoje bližnje in daljne brate v svojo sredo. — Kmalu bi bili že obupali, da ni prišlo nekoliko inteligence iz Kopra in okolice dajati jim poguma in bodriti jih k vztrajnosti, pa naj si že odnašajo veselice od ene do druge nedelje, kajti enkrat vendar mora zasijati solnce lepše bodočnosti tudi našim vrlim Manžancem. — Dajali smo jim za vzgled šenijsko-kobsko čitalnico, kako je ona od lani do letos vstajala do končnega cilja. In pomagalo je, ker obljubili so nam, da bodo videli v svoji sredi toliko svojih bratov, da bodo le-ti odšli iz Manžana v svesti si, da so izvršili svojo narodno dolžnost napram še ne probujenim bratom na Pomjanščini.

Prvikrat se dogaja, da bodo v Manžanu na krasnem griču nad Kopro, po celi vasi na drogih vihrale naše lepe slovenske trobojnice.

Znani odpadnik Bartolič župan v Pomjanu, prihaja osebno v Manžan odvrčati ravnokar se probujajoče ljudi z besedami: Kaj boste držali s fistimi Hrvati in Slovenci! Bodimo Istrijani kakor do zdaj! In ubogo ljudstvo mu gre na led in odstopa od narodnega dela, ter kriči „eviva Istrija“ in poje „Legino himno“, ko zagleda skupino Slovencev.

„Kaj boste vi Hrvati napravili, kdo bo prišel na vašo veselico“, taka očitanja dajejo ti nezavedneži in zapeljanci pod nos svojim sovaščanom v slovenskem jeziku. — Inteligenca, Slovenci, ali ni največja vaša dolžnost da greste s temu od vseh zapuščenemu ljudstvu ter mu z lepimi in tolažilnimi besedami dajete poguma, vztrajnosti, ter odpirajte oči temu dobremu ljudstvu? Tukaj le sem na lice mesta pridite pogledat in videli bodele na lastne oči, kako prestrašeno pogleduje tujca v vasi, ko nikdar nihče ne prihaja k njim v obiske.

Narodna mladina vseh slojev, tukaj imaš obilo dela in si lahko pridobiš zlatih zaslug? vzbujanjem tega našega nesrečnega, do danes od brata tlačenege brata.

Vedite, da je občina pomjanska v laških rokah, a pri občinskih sejah se govori slovenski, ker konšilijerji laškega ne razumejo. Zapisnik sej pa je spisan v laščini. Kako dolgo bo trajala ta krivica našemu ljudstvu. To bo trajalo, dokler se ne spametujemo mi in pomagamo našim bratom na Pomjanščini v živi besedi in dejanju.

Na noge torej, mladina, na noge inteligence, na noge Slovani, in rešimo naše tužne in izmučene brate na Pomjanščini, ter pohitimo tja v nedeljo na njihovo prvo narodno veselico. „V Manžani“ naj velja v nedeljo za vsakega Slovana!

Iz Beke pri Klancu. Veselica pevskega društva „Lilija“, ki se vsled slabega vremena ni mogla vršiti dne 11. t. m. se bo vršila z ravnostnim spredom prihodnje nedelje dne 18. t. m. — Ker je društvo potrebno podpore, se je nadejati obile udeležbe!

V naši piranski občini je več ko 4000 Slovencev in se more reči, da je večji del površine slovenska last. Če pa pride Slovenec na občino, in če ne zna laško, mora vzeti tolmača, drugače ne more nič opraviti. Kakor župana, tako tajnik in drugi pisarji: nihče ne zna niti besede slovenski. Tudi te dneve je neki mladenič nesel podpisal pobotnico, s katero je imel terjati od c. in kr. mornarice nekaj denarja. Pobotnica je bila pisana v slovensščini, ki pa je nihče ni znal čitati. Kazali so si jo drug drugemu in nazadnje je g. kancelist rekel: „Quel ch'è di militari, bisogna firmar.“

Treba bi bilo, da bi bil kdo zmožen tudi slovensčine, ker piranska občina ni samo laška, temveč je tudi slovenska, za kar je vendar najboljši dokaz, da imajo naše sosede že svojo Ciril-Methodovo šolo pri Sv. Luciji, kar je gotovo lep napredek. Dal Bog, da bi tudi mi dobili našo šolo, kakor si je želimo, ker je prepotrebna. In ne samo šole, tudi sloge in zavednosti je treba za narod. Naša vas je precej velika, v njej pa ni niti ene trgovine. Če kmetje kaj potrebujejo odjemljejo vse pri Lahih, njim dajejo dobiček! Naš kmet dela vse le za Laha.

Če je treba živeža, hajd v mestu, če je treba obleke, tudi, in za vse drugo enako. Treba bi nam bilo tudi obrtnikov: čevljarjev je malo, krojačev nobenega in družih

tudi malo. Če kmet kaj potrebuje, mora vnesti ves dobiček Lahom, ki bogate pa nas potem pa se še smeja za nami in nas zmerja s „ščavi“.

Vsega tege bi nam bilo treba; treba bi nam pač bilo osamosvojitve!

Razne vesti.

Mesta v Avstriji z nad 50.000 prebivalci. V Avstriji je po zadnjem ljudskem štetju 16 mestnih občin z nad 50.000 prebivalcev in sicer:

Dunaj 2.037.498 (l. 1900 le 1.674.957), od teh 1.726.955 z nemškimi, 98.461 s češkimi, 4.726 s poljskimi, 1432 z maloruskimi, 1118 s slovenskimi občevalnim jezikom.

Trst 229.510 (178.599), od teh 118.959 z italijanskimi, 56.916 s slovenskimi, 11.856 z nemškimi, 2.403 s srbo-hrvatskimi občevalnim jezikom.

Praga (brez predmestij) 223.741 (201.589), od teh 202.067 s češkimi in 18.753 z nemškimi občevalnim jezikom.

Lvov 206.113 (159.877), od teh 172.560 s poljskimi, 21.780 z maloruskimi in 5922 z nemškimi občevalnim jezikom.

Gradec 151.781 (138.080), od teh 135.905 z nemškimi in 1050 s slovenskim jezikom.

Krakov 151.886 (91.323), od teh 133.158 s poljskimi, 4817 z nemškimi in 2468 s češkimi občevalnim jezikom.

Brno 125.737 (109.346), od teh 81.617 z nemškimi in 41.143 s češkimi občevalnim jezikom.

Cernovice 87.129 (67.622), od teh 41.360 z nemškimi, 15.254 z maloruskimi, 14.893 s poljskimi 13.440 z romunskim občevalnim jezikom.

DAROV!

— Za žensko podružnico Ciril-Methodove družbe je nabral g. Fran Cehovina iz Trsta v gostilni g. Štefana Bratuša v Kalu na Gorickem znesek K 11 60. Denar hrani pred sednica podružnice.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj Inser. oddelku.

Ustno zobovje in pokvarjene zobe se kupuje. Via Canova 14, I od 1-4.

Trgovski pomočnik manufakturne in modne stroke — išče službe. — Naslov pove Inzeratni oddelk Edinosti. 1700

Ples na Trsteniku. Prihodnje nedelje se bo vršil na Trsteniku veliki ples in zabava. K otilni udeležbi vabijo Trsteniški mladeniči. 1701

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov na mesečne obroke. Via Stadion št. 19, I. nadstropje. Ivan Klun. 431

Stavbišči v Gorici 700 in 300 kifer kultivirano, najlepša lega, sti na prodaj. Pojasnila pri fotografu Jerkiču. Trst, via Poste 10. 4444

Stalni krajevni agenti zmožni namerjati — štine sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih sredstev v Avstro-Ogrski. — Ponudba pod „Merkur“, Brno Neugasse 20. 244

Artistični fotografični zavod EZIO de ROTA - TRST ulica Barriera vecchia št. 27 (nasproti lekarni Picciola). — Fotografije na svetlem in motnem papirju, plastično in naravno izvršene. Povečanje vsake slike na olje, akvarel ali pastel. Specijaliteti: Dopisnice z artističnimi pozami 10 komadov 3 K. Zavod je odprt od 8 zjutraj do 6 popoldne. Fotografira se ob kakoršnem si bodi vremenu.

C. in kr. vojaška - plavalna šola -

Restavracija na plavalni šoli je ob lepem vremenu odprta tudi zvečer. — Električno razsvetljena terasa nudi zelo hladne večere s krasnim razgledom na ves zaliv.

Za one, ki naročajo oglase

Oglase (Inserate) treba naslovljati na Uredništvo lista, in se na Tiskarno „Edinost“, na „Narodni Dom“ in na „Hotel Balkan“ v Trstu, ampak edine na „Inzeratni oddelk“ našega lista ali na Upravo.

Uredništvo, Tiskarna, Narodni dom in Hotel Balkan nimajo z oglasi nikaškega opravila.

To naj si dobro spomnijo oni, ki naročajo oglase v našem listu in želijo, da bodo isti točno uvrščeni.

Mehanični zavod za cementno industrijo

ARTURO MAYER, Tržič (Monfalcone) z uradom v Trstu, ulica S. Carlo 2 (TELEFON št. 20-93)

proizvaja in prodaja po konkurenčnih cenah Polne in prevrtane skaline, cevi za kanalizacijo in za dovode in odvode, krovne skrli, stopnjice itd. Ploščice za podove, enobarvne, risane in za terase. Zelo močni kamenčki za tlakovanje. — Koncesionirane posebnosti: Brušene ploščice za preylako in ploščice iz bisernice.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18 ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobi vedno sveže pivo, prve vrste vino-teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času. Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Pri zdravju - Alla Salute GIOVANNI SAMBO

TRST - borzni trg št. 14 - TRST (zraven kavarni Francai.) Pod vodstvom GUSTAVA GÁLA. Higijenski predmeti tucat po kron 2, 4, 6, 8, 10-16 Diskretne pošiljave na drželo, poštnine prosto, če se pošlje denar naprej. Nadalje: elastične nogavice in obveze za skrčene žile, pasovi, suspensorji, vzrazulci. Predmeti za bolnike. Vsakovrstni predmeti iz gumija, pete, rjuhe iz gumija, pokrivala za kopeli, banje in posode, cevi iz gumija, irigatorji itd. itd Nepremočljivi, pristni angleški površniki Konkurenčne cene. po meri. Konkurenčne cene.

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8. Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrstno vino, črno in belo. Prvovrstno pivo. Priporoča se za obilen obisk JAKOB VOLPIN.

JAKOB PERHAUC

Zaloga tu- in inozem. vin šprlita likerjev in razprodaja na drobno in debele Trst, Via delle Acque št. 6, Trst (Nasproti Caffè Centrale) Velik izbor francoskega šampanjca, penečih desertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mesella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razprodaja se po povzetju. Ceniški na zahtevo in franko. Razprodaja od pol litra naprej. 263

V dobroznani zalogi izgotovljenih oblek

ulica Arcata št. 1, nasproti gostilne „All'Antico ussaro“. Počenši od ponedeljka se bo prodajalo vse blago, obstoječe iz moških in deških oblek, zimskih sukenj, ulsterjev, debelih jopičev, volnenih in bombažnatih hlač za delavce, modre in rumene barve, spodnjih hlač, spodnjih in nav. srajc itd. itd. po izredno nizkih cenah, tako da se ni bati poštene konkurence. Radi tega vabi podpisani lastnik slavno občinstvo, da si prej ogleda njegovo skladišče, predno nakupuje goriojenjenc predmete. Udani VITTORIO PISCUR.

Zaloga mineralnih vod vsake vrste

ANGELO DEVETAK - TRST ulica Acquedotto št. 18. Telefon 14-48 ZALOGA: Kalsdorf, Radein Rogatec itd.

Novo pogrebno podjetje, Trst

(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (vogal Piazza Goldoni) Zaloga vozov in drugih priprav v lastnih prostorih Via della Tesa št. 31. - TELEFON št. 14-02. Tu se sprejemajo nočna naročila. Podjetje razpolaga z 18-timi krasnimi vozovi za mrtvaške sprevede ter lahko postreže z najfinjšo opremo, kakor tudi s čisto navadno. V svoji trgovini na Corsu ima veliko izbero vencev iz umetnih cvetic, biserov, porcelana in kovine ter izdeluje vence tudi iz svežih cvetic. — Vsakovrstne krste, kovinaste in lesene, obleke, čevlje in druge potrebščine za mrtlice in sprevede, voščene sveče iz lastne tovarne itd. vse po nizkih konkurenčnih cenah. V podružnicah in zastopih na Opčinah pri g. Mrzaku, v Nabrežini pri g. Vitazu, pri Orehu (Nogere) pri g. Jamšku se dobi vse za pogrebe potrebno blago. HENRIK STIBELJ V služnih potrebe se toplo priporoča udani deležnik in upravitelj podjetja.

Gramofoni „Helvetia“

Trst, ul. Barriera vecchia 19 Došle so sijajne, slovenske in hrvatske ploščice. Novost! Premer 30 cm, K 4-50. Neprekosljivi gramofoni z zelo močnim glasom z jamstvom, kožice, trobila stroji, ročaji.

Alojzij Boik

Trst - ulica Belvedere št. 3 - Trst Trgovina delikates, kolonijalnega blaga in jestv in vseh vrst. Blago vedno sveže in prve vrste. Razpošilja se tudi po pošti in dostavlja na dom

V DOBROZNANI gostilni RIGOLETTO

v Trstu, ul. Barriera št. 40 točijo se dalmatinska, isterska, furlanska vina, nadalje vermut, marsala itd. ter priljubljeno pivo Puntigam. — MRZLE JEDI LUIGI CORSICH, lastnik.

Umetni : fotografični atelje

pri sv. Jakbu - TRST. pri sv. Jakobu - TRST. ulica Rivo št. 42 (prililje) Izvršuje vsake fotografije, karte, tiskane, posnetke, potražnje lokalne, poročilske plošče in vsakovrstne spominske itd. itd. Posebnost: Povečanje vsakotere fotografije. Radi udobnosti P. M. narednikove sprejema naročila in jih izvršuje na domu, evantualno tudi v naši mestu.